

Αξιολόγηση σχολικής ετοιμότητας ή ετοιμότητα για σχολική αξιολόγηση;

Ευθυμία Γουργιώτου

Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Π.Ε.

Πανεπιστήμιο Κρήτης 24/11/2015

Αναγκαιότητα της μελέτης

- Το πρόσφατο έντονο ενδιαφέρον για την προσχολική αγωγή
- Η σημαντικότητά της στην μετέπειτα σχολική επιτυχία
- Η αναγκαιότητα για σαφή ορισμό της σχολικής ετοιμότητας
- Η αναζήτηση κατάλληλων πρακτικών προετοιμασίας των παιδιών
- Κατάλληλες/ακατάλληλες αξιολογήσεις

Τι είναι η σχολική ετοιμότητα;

- Πολυπρόσωπη
- Διφορούμενη
- Πολύπλοκη

έννοια

Σκοπός της εκπαίδευσης

Ρόλος του Νηπιαγωγείου- Ρόλος του
Δημοτικού

Σύνολο παιδαγωγικών πρακτικών

Είδος, σκοπός, εργαλεία αξιολόγησης

Σχολική ετοιμότητα

Γιατί είναι τόσο σημαντική η αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας;

- Κρίσιμη περίοδος με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα στην περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη του παιδιού, την κοινωνικοποίησή του αλλά και στη διαμόρφωση βαθύτερων χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του (Μπαγάκης et al., 2006; Entwisle & Alexander, 1998).

Μοντέλα αξιολόγησης σχολικής ετοιμότητας

- Η θεωρία της βιολογικής ωριμότητας (The maturationist view)
- Η περιβαλλοντική θεωρία (The environmental view)
- Η κοινωνικο-δομιστική θεωρία (The social constructivist view)
- Η σχεσιοδυναμική θεωρία (The interactionist view), Meisels (1999, 2002)

Η αξιολόγηση της ετοιμότητας

Η βιολογική ωριμότητα
=
Μέτρηση βαθμού
ωριμότητας
ΤΕΣΤ

Περιβαλλοντική θεωρία
=
Μέτρηση γνώσεων
και δεξιοτήτων
Κλίμακες ελέγχου

Κοινωνικο-δομιστική θεωρία
=
Συλλογική αξιολόγηση
του παιδιού

Σχεσιοδυναμική θεωρία
=
Αξιολόγηση σχέσεων
εμπλεκόμενων

α. Πλεονεκτήματα των τεστ

- Αντικειμενικότητα
- Αριθμητική βαθμολογία
- Συγκρίσεις
- Έγκυρα αποτελέσματα
- Αξιόπιστα αποτελέσματα

β. Μειονεκτήματα

- Ακατάλληλα να αναδείξουν τις γνωστικές ικανότητες των παιδιών (Maxwell & Clifford, 2004) .
- Τα αντικείμενα των τεστ δεν αντανακλούν το περιεχόμενο ή τις διαδικαστικές κατευθυντήριες αρχές που ορίζουν οι διάφοροι επαγγελματικοί οργανισμοί (Charlesworth, Fleege και Wetman, 1994).
- Αρνητική επίδραση στα προγράμματα σπουδών και τη διδασκαλία (Goodwin & Goodwin, 1997).
- Επηρεάζουν άμεσα τις διδακτικές στρατηγικές (Mindes, 2003).

β. Μειονεκτήματα

- Δεν λαμβάνουν υπόψη τις σύγχρονες προσεγγίσεις για το πρόγραμμα σπουδών και τις διδακτικές αρχές της προσχολικής αγωγής (Tzurief, 2001).
- Δεν αντανακλούν επακριβώς τη γνώση ή τις ικανότητες των παιδιών.
- Έχουν αρνητικές επιδράσεις και στα ίδια τα παιδιά (Meisels, 1987, 1989).
- Δεν εμπλέκουν τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς στην καθημερινή υποστήριξη της μάθησης των παιδιών τους (Epstein, Lawrence, Schweinhart & DeBruin-Parecki, 2004).

β. Μειονεκτήματα

- Τα τεστ υποσκάπτουν τα συναισθήματα ικανότητας των δασκάλων και επιτάσσουν το άγχος τους (Charlesworth, Fleege και Wetman, 1994)
- Τα σταθμισμένα τεστ συνήθως μετρούν την ανάπτυξη και μάθηση των παιδιών, με έναν τρόπο εξονυχιστικό, σε μια « παγιωμένη » χρονική στιγμή, αγνοώντας τις προηγούμενες φυσικές και κοινωνικές εμπειρίες του παιδιού, οι οποίες επηρεάζουν τις απαντήσεις τους (Gullo, 1995). Δίνουν έτσι μια μόνο ευκαιρία στα παιδιά να επιδείξουν τις ικανότητές τους (Maxwell & Clifford, 2004).

β. Μειονεκτήματα

- Συνδέουν την αναπτυξιακή κατάσταση των παιδιών με τις νόρμες της κυρίαρχης κουλτούρας του μέσου όρου της τάξης (Bowman, Donovan, Burns, 2001).

β. Μειονεκτήματα

- Η πρακτική των τεστ για τον καθορισμό του αναπτυξιακού επιπέδου των παιδιών επισκιάζεται από ταξικές και έμφυλες προκαταλήψεις (Shepard & Smith, 1988).

Τι προτείνουμε;

- Την υιοθέτηση ενός ευρύτερου ορισμού της σχολικής ετοιμότητας, ο οποίος:
 - α)θα αναγνωρίζει την πολύπλοκη και δυναμική της φύση,
 - β)θα περικλείει τις θέσεις του παιδιού, του σχολείου, της οικογένειας και της τοπικής κοινότητας και
 - γ)θα αντανακλά τις βασικές αρχές της προσχολικής εκπαίδευσης.

Τι προτείνουμε;

- Μια αξιολόγηση η οποία ως πρακτική θα ενθαρρύνει μια στοχαστική και δημοκρατική παιδαγωγική πράξη.
- Μια αξιολόγηση η οποία δεν θα περιορίζεται σε απλή παρατήρηση του παιδιού αλλά θα αποτελεί μαθησιακή διαδικασία.
- Μια παιδαγωγική αξιολόγηση που θα αποδυναμώνει τον κυρίαρχο λόγο.

Τι προτείνουμε;

- Μια παιδαγωγική αξιολόγηση η οποία θα ενισχύει την ιδέα ενός θεσμού της προσχολικής εκπαίδευσης ως forum, όπου το παιδί θα γίνεται αντιληπτό ως πολίτης μιας τοπικής κοινότητας.
- Η ιδέα αυτή προϋποθέτει ότι διατυπώνουμε «ένα κοινωνικό συμβόλαιο» μεταξύ του ατόμου, των δημόσιων θεσμών και της Πολιτείας.

ΤΕΛΟΣ
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Έυθυμία Γουργιώτου
egourg@yahoo.gr

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Meisels, S.J. (1999). *Assessing readiness*, in R.C. Pianta & M.J. Cox (Eds) *The Transition to kindergarten*, pp. 39-66. Baltimore: Paul Brookes.

Παράγοντες που επηρεάζουν την ετοιμότητα των παιδιών για επιτυχία στο σχολείο

- Το κοινωνικο-οικονομικό status της οικογένειας
- Η υγεία του παιδιού
- Τα χαρακτηριστικά οικογενειακού υπόβαθρου, ιδιαίτερα η εκπαίδευση της μητέρας, μονογονεϊκή οικογένεια, διανοητική υγεία
- Το περιβάλλον του σπιτιού και της ευρύτερης κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων κινδύνου και εγγραματισμού
- Η συμμετοχή σε κάποιο τύπο προσχολικού προγράμματος

Προϋποθέσεις για την προώθηση της σχολικής ετοιμότητας

- Ανταποκρισιμότητα οικογένειας και κοινωνίας (έτοιμες οικογένειες, έτοιμες κοινότητες)
- Δεκτικότητα σχολείων (έτοιμα σχολεία)
- Ετοιμότητα παιδιών

II. Δεκτικότητα σχολείων

Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη	Σχολικό περιβάλλον και πολιτικές του σχολείου	Πρακτικές μετάβασης	Δομή σχολικής τάξης
Βασική εκπαίδευση	Γονεϊκή εμπλοκή	Πολιτικές μετάβασης	Αριθμός παιδιών μέσα στην τάξη
Πρόσβαση και συμμετοχή σε ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης	Συνεργασία σχολείου με την τοπική κοινότητα	Δραστηριότητες μετάβασης	Αριθμός παιδιών ανά εκπαιδευτικό
	Πολιτικές απέναντι στους μαθητές		

Περιβαλλοντικοί παράγοντες

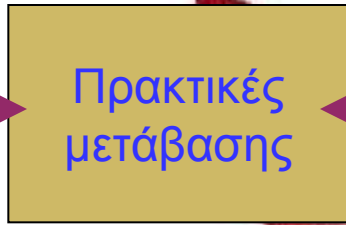
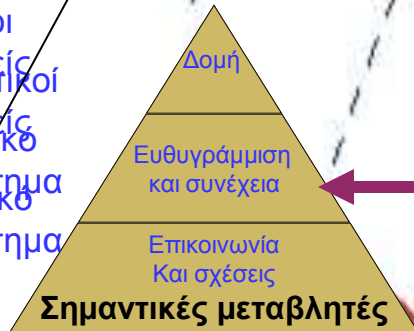
παιδί

οικογένεια

κοινότητα

Ευρύτερες Κοινωνικές νόρμες

Άλλοι φορείς
Πολιτικοί φορείς
Τοπικό σύστημα
Εθνικό σύστημα

I. Ανταποκρισιμότητα: Σχολική ετοιμότητα με την υποστήριξη της οικογένειας και της κοινότητας

Φροντίδα Υγείας και Φυσικής Ανάπτυξης	Οικογενειακά χαρακτηριστικά	Πρώιμη φροντίδα και εκπαίδευση	Συνθήκες τοπικής κοινότητας
	Εισόδημα	Διαθεσιμότητα σχολ. χώρων	Εγκληματικότητα
Υγεία	Επάγγελμα	ποιότητα	Έκθεση των παιδιών στη βία
Φυσική ανάπτυξη	Μόρφωση μητέρας	Αποτελεσματικότητα προγράμματος	Εκμετάλλευση παιδιών
	Νεαροί γονείς	Αντισταθμιστικός ρόλος	Οικογενειακή βία
24/11/2015	Προγράμματα οικογενειακής υποστήριξης	Μισθοί εκπαιδευτικών, επιμόρφωση, κ.ά.	Παιδιά που ζουν στις φτωχογειτονιές

III. Ετοιμότητα παιδιών

Φυσική ανάπτυξη και υγεία	Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη	Προσέγγιση στη μάθηση	Γλωσσική ανάπτυξη και επικοινωνία	Γενικές γνώσεις
Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων	Συναισθηματική ανάπτυξη	Ικανότητα προσοχής	Αναδυόμενος εγγραμματισμός	Αριθμοί, σχήματα
Γενική υγεία και ανάπτυξη	Αυτοεικόνα	Επιμονή στην εργασία	Φωνημική ενημερότητα	Μαθηματικές πράξεις
Όραση και ακοή	Κοινωνικές δεξιότητες	Ζήλος για μάθηση	Προφορικός λόγος	Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων
Δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης και πρακτικές		Ικανότητα να ακολουθεί οδηγίες		Γενικές γνώσεις συσχέτισης αντικειμένων, γεγονότων ή